

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את עמך 005 דווקא ישראל

דע את עמך 005 דווקא ישראל

"ואהבת לרעך כמוך" - עצם המצוה הוא ואהבת. על מי לאהוב? רעך. שיעור המצוה הוא - כמוך. המצות אהבת ישראל הוא רק על ישראל.

"לא תשנא את אחיך בלבבך". שנאה הוא רק בלב, וצ"ב. מצות אהבה הוא "רעך", והלאו של שנאה הוא על "אחיך", ובגמ' פסחים מבואר שאין איסור לשנוא גוי (רק ממדת חסידות) משום שאינו בכלל אחיך.

וצ"ע למה מצות ואהבת הוא רק על ישראל. בודאי יש "קרוב קרוב קודם" אבל צ"ב.

הנה יש רשעים שמותר לשנאותם, כמבואר בגמ' פסחים (קיג:): בעוברי עבירה. למה מותר לשנוא אותם? למה אין בהן האיסור של לא תשנא את אחיך בלבבך?

הנה בגמ' ב"מ מבואר גבי מצות פריקה וטעינה שאם יש לאוהב פריקה ויש טעינה לשונא, צריך להקדים טעינת השונא כדי לכופ את יצרו, ובתוס' שם הק' הלא מותר שנוא עוברי עבירה, בתוס' בב"מ תירצו דאירי בשונא שאינו מותר לשנוא, ובתוס' בפסחים תי' דיש "כמים הפנים אל הפנים", ולכן גם השונא שונא אותו כיון שאני שונא אותו, ולכן אין כאן שנאה מצד המצוה. וצ"ב, מה אכפית לן אם הוא שונא אותי, הא יש איסור שנאה! אין היתר לשנאה זו! ממ"נ יש שאלה. אם מותר לשנאותו, למה יש דין לכופ יצרו?!

מבואר בתוס' בפסחים שאין כאן היתר לשנוא הרשע בעצמו - רק הרע שבו, "אוהבי ה' שנוא רע". יש איסור לא תשנא על רשע! מדוע צריך לשנוא הרע?

באמת, צריך להבין: מהו אהבה ומהו שנאה?

אהבה הוא לתפוס שהדבר קיים - ושנאה הוא שאין לתפוס שהדבר קיים, אין דבר - תפיסת העדר, אני רוצה להעדיף הדבר - אני לא רוצה שיהיה הדבר קיים. זהו העומק של שנאה. באהבה, יש לי רצון שיהיה קיים - אבל בשנאה, הריהו מפריע לי, הוא שונה ממני - ולכן אני לא רוצה שיהיה קיים.

כתב הרמב"ם שאין איסור שנאה בפיו, והאיסור של שנאה הוא רק בלב. למה? אם אני שונא אותו בפה, אני תופס שהאחר קיים - ואין זה שנאה.

משה רבינו במצרים ראה דין תורה בין דתן ואבירם, ומיד הבין למה כלל ישראל אינן נגאלים משום שהיה דין תורה ביניהם. שיש דין תורה ביניהם, כל אחד סובר שהאחר אינו קיים. שנאת חנם החריב בית השני - ו"עדיין מרקד בינינו". אם כל אחד תופס שאין לשני מקום, גם הבית אינו יכול להיות קיים. שנאה הוא רק תולדה של שנאה, אבל עצם השנאה הוא שאין האחר קיים.

ואהבת לרעך כמוך הוא לתפוס שכל ישראל הוא קיים, לתפוס שתפיסת הבריאה הוא ישראל. אין המצוה לאהוב - זהו רק החצוניות של אהבה. אבל פנימיות האהבה הוא תפיסת המציאות - כמו שאני רוצה בקיומי, כן אני רוצה בקיומו. אין האהבה הוא לאחד עם הזולת - זהו רק תולדה. עצם האהבה הוא לתפוס שהוא קיים, שיש כאן מציאות של הזולת, הריהו קיים, ולכן

לכן המצוה הוא רק "לרעך", דוקא ישראל - משום שרק על ישראל העולם קיים, אבל אין העולם מתקיים על האומות ועל כן אין מצוה לאהוב הגויים (יש מצוה להכרית עמלק ושבעת העממין). כל הסיבה לאהבת ישראל הוא "כמוך" - אני רוצה בקיומי, ולכן אני רוצה בקיום הזולתי. אין זה אהבה של הרגשה בלבד, אלא הוא אהבה פנימית - כמוך - אני רוצה המציאות. (אין אני מדברים על דברי הרמב"ן בעמין "כמוך", אלא זהו ענין אחרת).

לפי"ז נבין שאהבה אינו "בלבבך" ורק שנאה הוא "בלבבך". שיטת הרמב"ם הוא שאין שנאה בפיו אלא בלב, ולפי"ז שפיר, אבל צ"ב לשיטות בראשונים שיש איסור שנאה גם במעשה, למה בפסוק כתוב "בלבבך"?

ביאור הדבר, משום שבעומק, כל ישראל הוא אחד. "ואהבת" הוא תפיסת המציאות. אין ציווי לאהוב עצמך - זהו מציאות, אתה אוהב עצמך. לכן גם אין צריך ציווי לאהוב אחר - זהו מציאות. א"כ למה יש ציווי לאהוב? לכן המצוה הוא לאהוב הוא רק שיש שנאה, צריך לאהבו. אבל בשנאת רשעים, אני שונא העבירה שבו, אני לא רוצה העבירה, אבל לא אני שונא אותו - אני רוצה ישראל, הרי "ישראל אע"פ שחטא ישראל, ישראל הוא". אם הוא לא קיים, גם אני לא קיים!

שנאה בא רק מלמעלה של מהלב, לא מהלב. גם אהבה בא מלמעלה מהלב. זהו הרוח ששורה בלב, מקום פנימי. בודאי יש גילוי שנאה בלב, אבל בפנימיות לא שייך שנאה, כיון שהשנאה לא בא מהלב, רק מהרוח ששורה על הלב.

בספה"ק מבואר שחטא בישראל הוא רק מקרה, לא עצם, לכן לא שייך לשנוא הוא בעצמו, רק הרע שבו. ההיתר לשנוא הרשע הוא. אז אני מגלה שהרע שבו הוא רק מקרה אצלו, שנאה מלשון שני - הרע שבו הוא רק דבר שני, לא הוא.

"ישראל נקרא ראשית", משום שבלעדיהם אין כלום, זהו תפיסת אהבה - אני צריך לתפוס שהוא קיים, כי אם הוא לא קיים, גם אני לא קיים - בלא ישראל אין ראשית, אין בסיס של קיום.

אהבת כל הבריאה כולה

התולדה מאהבת ישראל הוא אהבת הבריאה כולה, אינו אותו תפיסה של אהבה. ונבאר למה כן.

כל זמן שיש רק אהבת ישראל א"א להגיע לאהבת כל הבריאה - אע"פ שכל העולם תלוי בישראל. למה?

בספרי קבלה (ובס' נפש החיים האריך בזה) יש מושג של "אדם קדמון" -- צורת הבריאה היא צורת אדם קדמון, הצורה הראויה של אדם קודם חטא. זה כולל ישראל וגם דומם צומח חי ומדבר - זהו צורת אדם הראויה. יש לנו רק צורת אדם אחד בלבד - שהוא כל הבריאה. זהו הענין של אהבת בריאה כולה.

בזה"ז אין אנו בתפיסת אדם קדמון, רק בחלקי צורת אדם השלם. לכן בזה"ז אין אהבה שלימה, רק אהבת ישראל. לכן יש מלחמות בעולם. עכשיו הקיום הוא רק מכח עם ישראל, שיש לנו התורה. אבל עצם רצון הבורא הוא שיהיה קיום העולם מכל הבריאה, שהוא שלמיות האהבה. אבל לעת"ל נתגלה צורה השלימה, "כצלמינו וכדמותינו". גם אהבת הבורא בזה"ז אינה שלימה, אבל לעת"ל נתגלה אהבת גמורה בכל הבריאה ואז יש אהבה שלימה בבורא, שהוא הדביקות הגמור באין סוף ב"ה.

- [דע את עמך] 1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur/דווקאישראל/005-דעאתעמך>

Links

[1] <http://bilvavi.net/daes.amcha>